

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eräiden kuntien yhteistyöstä merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisessä sekä laiksi pelastuslain 111 a §:n muuttamisesta

Kunnanhallitus 30.03.2026
168/11.00.00/2025

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden kuntien yhteistyöstä merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisessä sekä muutettavaksi pelastuslakia. Uudessa laissa säädettäisiin eräiden kuntien yhteistyöstä ja varautumisesta pelastuslain 111 a §:ssä tarkoitetun jälkitorjunnan järjestämisessä, kun kyseessä on merialueella tapahtuva suuri alusöljy- tai aluskemikaalivahinko, josta aiheutuu vakavaa vaaraa tai haittaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle.

Yhteistyövelvoite koskisi rannikkokuntia, jotka vastaisivat suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisestä ja siihen varautumisesta yhteistyöalueittain. Yhteistyöalueita olisi kolme, joista Läntiseen yhteistyöalueeseen kuuluisivat Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Pohjanmaan maakunnan rannikkokunnat. Läntisen yhteistyöalueen vastuualueeseen kuuluisi sellaisten vahinkojen jälkitorjunta, joiden vaikutukset ilmenisivät Saaristomeren, Selkämeren ja Merenkurkun rannikolla.

Lailla säädettäisiin yhteistyöalueen velvollisuudesta varautua merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämiseen. Varautuminen toteutettaisiin laatimalla varautumissuunnitelma sekä toteuttamalla muita tarvittavia toimenpiteitä, kuten koulutusta, harjoituksia, voimavarojen koordinoitua sekä yhteistyöalueen resurssikartoituksia, joiden avulla voitaisiin selvittää esimerkiksi kaluston, henkilöstön tai asiantuntemuksen saatavuutta.

Ympäristöministeriö voisi myöntää yhteistyöalueeseen kuuluville rannikkokunnista muodostettaville yhteistyöalueille valtionavustusta varautumissuunnitelmaa varten valtion talousarviossa osoitetun määrärahan puitteissa. Koska varautumissuunnitelma olisi uusi lakisääteinen velvoite rannikkokunnille, on lähtökohtana, että uudesta velvoitteesta aiheutuneet kulut korvattaisiin niille rahoitusperiaatteen mukaisesti.

Samassa yhteydessä esitetään Pelastuslain 111 a §:n muuttamisesta siten, että siihen sisällytettäisiin aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisvelvoitetta koskevat säännökset. Kuntien lakisääteiseksi tehtäväksi säädettäisiin ympäristölle tai ihmisten terveydelle vakavaa vaaraa tai haittaa aiheuttavien aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisvelvoite.

Kunnan aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisvelvoite tulisi kuitenkin kyseeseen vakavissa vahinkotilanteissa, jotka edellyttäisivät viranomaisen toimia ympäristön pilaantumisen ja siitä aiheutuvien terveyshaittojen estämiseksi. Muiden kemikaalivahinkojen jälkitorjunnasta vastaisi lähtökohtaisesti vahingon aiheuttaja, toiminnanharjoittaja, kiinteistön omistaja tai muu laissa säädetty vastuutaho.

Edelleen säädettäisiin kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuvista kustannuksista. Momenttiin esitetään teknisluontoista

muutosta, jonka mukaan kunnalla olisi oikeus saada korvaus
öljyvahinkojen lisäksi myös aluskemikaalivahingon jälkitorjunnasta
aiheutuvista kustannuksista.

Esittelijä kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lausuntonaan esittää, että valmiussuunnittelu ja yhteistyö merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnassa ovat sinällään tärkeitä ja kannatettavia toimia, mutta lain säätämisen yhteydessä tulisi ehdottomasti varmistaa, että kunnat saavat täyden korvauksen kaikista lakimuutoksen aiheuttamista kuluista.

Kunnanhallituksen päätös

Täytäntöönpano